

Õiguskantsler

Teie 05.08.2014 nr

Meie 31.10.2014 nr 7-4/141049/1404506

Seisukoht õigusrikkumise puudumise kohta Isikuandmete töötlemine invatransporditeenuse määramisel

Austatud

Pöördusite minu poole seoses murega, mis puudutas Teie isikuandmete töötlemist invatransporditeenuse osutamise üle otsustamisel. Palusite mul kontrollida Tartu Linnavalitsuse sotsiaalabiosakonna ametniku ja Andmekaitse Inspeksiooni tegevust. Täpsemalt ei olnud Teie hinnangul õiguspärane sotsiaaltöötaja telefoni teel Teie perearstile tehtud päring saamaks andmeid Teie terviseseisundi kohta.

Otsustasin Teie avalduse menetlusse võtta ja kontrollida Andmekaitse Inspeksiooni tegevust Teie kaebuse lahendamisel ehk Tartu linna sotsiaaltöötaja tegevuse õiguspärasuse hindamisel. Pöördusin selgituste saamiseks teabe nõudmisega Andmekaitse Inspeksiooni poole. Tutvusin inspeksiooni vastuse ja selle lisadega ning asjakohaste õigusnormidega. **Analüüsi tulemusena ei tuvastanud ma, et Andmekaitse Inspeksioon oleks rikkunud Teie õigusi.**

Kirjeldan alljärgnevalt, kuidas ma sellisele järeldusele jõudsin. Selleks annan ülevaate menetluse käigust ning Andmekaitse Inspeksiooni vastusest minu teabe nõudmisele. Seejärel selgitan Andmekaitse Inspeksiooni järelevalve pädevust ning võtan seisukoha avaldusaluses asjas.

Asjaolud ja menetluse käik

1. Oma avalduses selgitasite, et esitasite 03.04.2014 kaebuse Andmekaitse Inspeksioonile Tartu Linnavalitsuse sotsiaaltöötaja tegevuse peale. Andmekaitse Inspeksioon alustas Teie kaebuse alusel riiklikku järelevalvemenetlust, kuid ei tuvastanud Teie õiguste rikkumist.

2. Pöördumises Andmekaitse Inspeksiooni ja minu poole selgitasite, et Teie hinnangul ei olnud õiguspärane Tartu Linnavalitsuse sotsiaaltöötaja tegevus Teie isikuandmete töötlemisel. Teie avaldusest ja selle lisadest nähtus, et sotsiaaltöötaja helistas Teie perearstile, et saada täpsemat infot Teie tervisliku seisundi kohta. Sotsiaaltöötaja soovis infot, et otsustada Teile invatransporditeenuse osutamise üle. Nimelt on Tartu Linnavolikogu 29.06.2006 määruse nr 31 „[Puuetega isikutele invatakso teenuse osutamise kord](#)“ § 1 lg 3 ja lg 6 alusel õigus invatransporditeenust saada sügava liikumispuudega, progresseeruva liikumisvõime kaotusega raske puudega isikutel ja sügava nägemispuudega isikutel, kelle elukohana Eesti rahvastikuregistris on registreeritud Tartu linn ning kes oma puudest tingituna ei saa kasutada

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

tavatransporti. Määruse § 3 järgi tuleb teenuse taotlemiseks esitada taotlus ning Arstliku Ekspertiisi Komisjoni otsus puude määramise kohta.

3. Selgitasite oma avalduses, et keeldusite sotsiaaltöötajatele enda puudeotsuse esitamisest, kuna Teile oli varasemalt erinevate ametnike poolt selgitatud, et kohalike omavalitsuste ametnikel on sotsiaalteenuste ja –toetuste andmeregistri vahendusel ligipääs ka puude määramise otsustele, mistõttu ei pidanud Te täiendavalt vajalikuks otsuse esitamist paber kandjal.

4. Andmekaitse Inspeksioon pöördus oma järelevalvemenetluses selgituste saamiseks ka Tartu Linnavalitsuse poole. Tartu Linnavalitsuse selgituste kohaselt sotsiaaltöötajatel aga ligipääsu puude määramise otsustele ei ole ning kuivõrd invatransporditeenuse määramise üle otsustamisel tuleb sotsiaaltöötajal hinnata taotleja sisulist vajadust teenuse järele, küsis sotsiaaltöötaja täiendavat teavet Teie perearstilt.

5. Andmekaitse Inspeksiooni hinnangul oli kohalikul omavalitsusel õigus töödelda Teie delikaatseid isikuandmeid avaliku ülesande täitmiseks ning konkreetsel juhul oli sotsiaaltöötaja töödeldud perearstilt saadud terviseandmeid samas mahus, nagu need oleksid talle teatavaks saanud siis, kui tal oleks olnud ligipääs puude määramise otsusele.

6. Eelnevat arvesse võttes pöördusin arvamuse küsimiseks Andmekaitse Inspeksiooni poole, et saada teavet eeskätt selle kohta, millisest infost lähtuvalt inspeksioon Teie avalduse lahendas, kuidas kõrvaldas vastuolud Teie ja kohaliku omavalitsuse väidetes ning miks on Andmekaitse Inspeksiooni hinnangul õiguspärane delikaatsete isikuandmete töötlemine telefoni teel.

7. Kuna Andmekaitse Inspeksioon ei olnud oma menetluses kõrvaldanud vastuolusid Teie ja kohaliku omavalitsuse ütluste vahel, pöördus õiguskantsleri nõunik täiendava teabe saamiseks ka Sotsiaalkindlustusameti ja Sotsiaalministeeriumi poole. Nende vastusest selgus, et kohalike omavalitsuste ametnikel ei ole võimalik sotsiaalteenuste ja –toetuste andmeregistri vahendusel tutvuda puude määramise otsustega.¹

Andmekaitse Inspeksiooni selgitused

8. Andmekaitse Inspeksiooni vastusest minu arvamuse palumisele soovin välja tuua alljärgneva.

9. Teie kaebuse menetlemisel lähtus Andmekaitse Inspeksioon kaebuses toodud eesmärgist ning Teie ja Tartu Linnavalitsuse selgitustest. Sotsiaaltöötaja tegevuse õiguspärasuse hindamisel tugines inspeksioon linnavalitsuse väidetele, mille kohaselt ei olnud sotsiaaltöötajal ligipääsu puude määramise otsusele ning invatransporditeenuse osutamise üle otsustamiseks vajab sotsiaaltöötaja täiendavat teavet.

10. Inspeksiooni selgitustest nähtub, et Andmekaitse Inspeksiooni hinnangul ei ole telefoni teel isikuandmete töötlemisel võimalik konkreetset isikut lõplikult tuvastada. Inspeksioon juhtis Tartu Linnavalitsuse tähelepanu sellele, et telefoni teel andmete küsimist tuleks pigem vältida, kuna telefonivestluse puhul ei ole kunagi võimalik täiesti kindel olla teise osapoole isikus, mistõttu võib toimuda isikuandmete avaldamine ilma õigusliku aluseta. Asjaolude kogumis hindamise tulemusena jõudis Andmekaitse Inspeksioon aga seisukohale, et kuivõrd terviseandmeid töödeldi sisuliselt samas mahus, mis oli vajalik avaliku ülesande täitmiseks, ei töödeldud kohaliku omavalitsuse sotsiaaltöötaja isikuandmeid seadusega vastuolus olevalt.

---

¹ Sotsiaalministeeriumi ametniku 02.09.2014 e-kiri vastuseks õiguskantsleri nõuniku järelepärimisele.

11. Minu palvel edastas Andmekaitse Inspeksioon mulle ka asjaga seotud otsused.

Õiguskantsleri seisukoht

12. Olete minu poole pöördunud sisuliselt seetõttu, et Teie hinnangul ei oleks sotsiaaltöötaja tohtinud küsida Teie terviseandmeid perearstilt ning seetõttu ei ole Andmekaitse Inspeksioon Teie kaebust sotsiaaltöötaja tegevuse peale õigesti ja õiglaselt lahendanud.

13. Selgitasin ka varasemalt, et mul ei ole otstarbekas dubleerida Andmekaitse Inspeksiooni järelevalvet ning asuda uuesti hindama Tartu Linnavalitsuse tegevust Teie isikuandmete töötlemisel. Seetõttu võtan seisukoha Andmekaitse Inspeksiooni tegevuse osas Teie kaebuse lahendamisel ehk Tartu linna sotsiaaltöötaja tegevuse hindamisel.

14. Tutvunud asjassepuutuva materjali ja õigusaktidega, leian, et Andmekaitse Inspeksioon ei tegutsenud vastuolus põhiõiguste ja –vabaduste tagamise põhimõtte ning hea halduse tavaga.

15. Selgitan järgnevalt, miks ma nii arvan.

16. Isikuandmete töötlemisel kaitseb füüsilise isiku põhiõigusi ja –vabadusi, eelkõige just õigust eraelu puutumatusel, [isikuandmete kaitse seadus](#) (IKS), milles sätestatud nõuete täitmise järele valvab Andmekaitse Inspeksioon (IKS § 32 lg 1).

17. IKS § 33 lg 5 järgi võib Andmekaitse Inspeksioon järelevalvemenetluse algatada kaebuse alusel või omal algatusel. IKS § 40 lg 1 järgi on Andmekaitse Inspeksiooni ametiisikul õigus teha isikuandmete töötlejale ettekirjutusi ja vastu võtta otsuseid. Nimetatud sätetest tuleneb inspeksiooni õigus järelevalvemenetluse läbiviimisel otsustada, kuidas järelevalvemenetlus läbi viia ning kas teha järelevalvealusele isikule ettekirjutus või mitte. Teisisõnu on Andmekaitse Inspeksioonil järelevalve teostamisel kaalutusõigus. See tähendab, et asjaolude hindamisel tuleb inspeksioonil kaaluda kõiki asjassepuutuvaid asjaolusid ning langetada õiguspärane otsus. Otsuse langetamisel tuleb põhjalikult kaaluda erinevate lahendusvariantide positiivseid ja negatiivseid külgi.

18. Sealjuures tuleb arvestada, et järelevalvemenetluse läbiviimisel ja otsuste langetamisel tegutseb Andmekaitse Inspeksioon haldusmenetluse raamides ning peab lähtuma [haldusmenetluse seaduses](#) (HMS) toodud reeglitest. Muu hulgas on Andmekaitse Inspeksioonil volitus kaaluda otsustuste tegemist või valida erinevate otsustuste vahel (HMS § 4 lg 1).

19. Teisisõnu on Andmekaitse Inspeksioonil volitus hinnata konkreetset olukorda ning teha vastav otsus. Siiski peab inspeksioon kaalutusõiguse teostamisel arvestama teiste õiguse üldpõhimõtetega nagu proportsionaalsus ja isiku põhiõiguste kaitse. Kaalutusõiguse üheks osaks on ka otstarbekus, mis annab haldusorganile võimaluse valida erinevate abinõude ning lahenduskäikude vahel ning leida sobivaim toimimisviis.

20. See tähendab, et Andmekaitse Inspeksioonil oli konkreetset juhul õigus otsustada, kas järelevalvemenetlus läbi viia, kuidas seda teha ning milline otsus langetada. Kaalutusõigus ongi vajalik üksikjuhtumil õiglase otsuse tegemiseks, kuna selline kaalumisruum annab haldusorganile võimaluse leida üksikjuhtumi jaoks sobiva ja asjakohase lahenduse ühest küljest seaduse eesmärki ja teisest küljest konkreetseid asjaolusid arvestades.² Kui haldusorgan ei järgi

---

² H. Maurer. Haldusõigus. Üldosa. Tallinn, 2004, lk 86.

kaalumisõiguse teostamisel seaduse nõudeid, jätab kaalutusõiguse täielikult teostamata, ületab selle piire või kuritarvitab kaalumisruumi, on tegemist kaalutusveaga ning tehtud otsust ei saa pidada õiguspäraseks.

21. Käesoleval juhul on Andmekaitse Inspeksioon oma pädevuse raames uurinud konkreetse juhtumi asjaolusid ning neid arvesse võttes teinud enda diskretsioonist lähtuva otsuse. Kuna järelevalvemeetme valik ning selle rakendamine toimub kaalutusõiguse alusel, ei saa Andmekaitse Inspeksioonilt nõuda konkreetse ettekirjutuse tegemist.³ Küll aga tuleb inspeksioonil järelevalvemenetluse läbiviimisel teha seda eesmärgipäraselt, efektiivselt ning võimalikult lihtsalt ja kiirelt, vältides üleliigseid kulutusi ja ebameeldivusi isikutele, olles samal ajal tõhus ning tulemuslik.⁴

22. Inspeksioon on oma otsuses selgitanud, et telefoni teel isikuandmete töötlemist tuleks vältida, kuid konkreetset juhtumit hinnates ei tuvastanud ta õigusrikkumist. Riigikohus on selgitanud, et „[j]ärelevalve üheks eesmärgiks on ka ennetava funktsiooni täitmine, mille raames on põhjendatud õigusnormide tõlgendamine ning ettekirjutuse adressaadile juhiste andmine tulevikuks, kuid vastavad juhised peaksid sisalduma ettekirjutuse põhjendustes, mitte resolutsioonis, mis on menetlusalusele isikule siduv ja järgimiseks kohustuslik.“⁵

23. Seetõttu leian, et käesoleval juhul ei ole Andmekaitse Inspeksioon eksinud talle antud kaalutusõiguse teostamisel, kuivõrd menetluse käigus on inspeksioon hinnanud erinevaid asjaolusid ning teinud nendest lähtuva otsuse. Mõõnan siiski, et asjaolude väljaselgitamisel on jätnud inspeksioon kõrvaldamata vastuolud faktiliste asjaolude osas. Kuna käesolevas asjas selgus, et ka tegelikkuses ei olnud sotsiaaltöötajal ligipääsu puude määramise otsusele, ei mõjutanud Andmekaitse Inspeksiooni tegevusetus faktiliste asjaolude välja selgitamata jätmise näol asjas tehtud lõppotsust. Leian, et inspeksioonil tuleks edaspidi järelevalve teostamisel püüda alati leida võimalus vastuolude lahendamiseks ning faktiliste asjaolude väljaselgitamiseks.

Eelnevast johtuvalt ei tuvastanud ma siiski, et Andmekaitse Inspeksioon oleks Teie kaebuse lahendamisel toiminud õigusvastaselt.

Täna Teid pöördumast ja loodan, et toodud selgitustest on abi.

Austusega

/allkirjastatud digitaalselt/

Nele Parrest
õiguskantsleri asetäitja-nõunik
õiguskantsleri volitusel

Koopia: Andmekaitse Inspeksioon

Marje Allikmets 693 8405
Marje.Allikmets@oiguskantsler.ee

³ RKHK 13.10.2010 otsus nr [3-3-1-44-10](#), p 18.

⁴ RKHK 09.03.2009 otsus nr [3-3-1-94-08](#), p 19.

⁵ RKHK 21.06.2012 otsus nr [3-3-1-26-12](#), p 24.